

به دنبال شناسنامه ایرانی

کاربران شبکه‌های اجتماعی بعد از کشته‌شدن ۹ نفر در حمله نظامی پاکستان از محروم‌بودن بخشی از جمعیت سیستان وبلوچستان از حق داشتن شناسنامه نوشتند

سامان موحدی‌راد، بامداد پنجشنبه‌ای که گذشت، بخش‌هایی از سراوان هدف حمله نظامی پاکستان قرار گرفت. این حمله بعد از حمله موشکی به مواضعی در خاک پاکستان انجام شد.

در پی این حمله به روستاهای سراوان در سیستان‌وبلوچستان، ۹ نفر جان باختند. احمد وحیدی، وزیر کشور ایران، روز پنجشنبه در حاشیه همایش نمایندگان فرمانداران در انتخابات مجلس شورای اسلامی و خبرنگار رهبری در جمع خبرنگاران در پاسخ به سؤال خبرنگار ایرنا در مشهد، گفت: «طبق گزارش‌های دریافتی تعداد چهار کودک، سه زن و دو مرد در انفجار روستایی در سه یا چهارکیلومتری مرز ایران کشته شده‌اند که همگی از اتباع خارجی بودند». همچنین علیرضا رحمتی، معاون استاندار سیستان‌وبلوچستان، در گفت‌وگو با تسنیم در واکنش به سؤال‌برانگیزشدن «اتباع خارجی» نامیدن جان‌باختگان گفت: «در حال بررسی هستیم که چگونه این افراد در این روستا ساکن شده‌اند».

اگرچه چند روزی از ماجرای حمله پاکستان به ایران می‌گذرد، اما نبود اظهارنظر صریح در این زمینه به ابهامات دامن زده است؛ چراکه بسیاری در شبکه‌های اجتماعی گمان می‌کنند که استفاده از واژه «اتباع خارجی» برای جان‌باختگان حادثه سراوان شاید به معنی بی‌شناسنامه بودن این شهروندان است؛ زیرا خیلی زود هویت و اسامی آنها هم در شبکه‌های اجتماعی فاش شد که نشان از آشنایی محلی با آنها در آن منطقه دارد.

علی اوسط‌هاشمی در دولت حسن روحانی استاندار

سیستان‌وبلوچستان بوده و در دوران فعالیتش تلاش زیادی کرده بود تا برای اهالی این استان شناسنامه صادر شود. آن‌چنان که خودش می‌گوید، در زمان مسئولیت او در این استان ۳۸ هزار سند هم در این زمینه صادر شده بود؛ با این حال به گفته او پیگیری نشدن این ماجرا موجب شده تا در موقعیت‌های این چنین ابهاماتی ایجاد شود. آقای هاشمی در این زمینه به «شرق» می‌گوید: «نزدیک ۳۸ هزار سند در زمان حضور من در استان صادر شد. من دوست داشتم به این روند تداوم می‌دادند و این مسئله موجب می‌شد بین شهروند ایرانی و تبعه خارجی تمایزی قائل شوند تا در شرایطی مثل اتفاق اخیر، ما دچار اظهارنظرهایی نشویم که افکار عمومی را سردرگم کند؛ چون این مسئله هم تبعات خاص خود را دارد. در این مواقع وقتی بر اهل محل روشن باشد که این دختر یا پسر کشته‌شده فرزندان چه کسی هستند، می‌توان گفت که شناخت اهالی محلی ارجحیت دارد».

او البته در بخش دیگری از صحبت‌هایش می‌گوید که حضور اتباع بیگانه هم در منطقه کتمان‌کردنی نیست و همین حضور می‌تواند اظهارنظر را درباره هویت آنها سخت‌تر کند؛ اما اگر از قبل برای این کار تدبیر شده بود و شهروندان ایرانی شناسنامه و اتباع بیگانه کارت اقامت داشتند، دیگر شاهد چنین وضعیتی نبودیم.

استاندار اسبق سیستان‌وبلوچستان در این زمینه به «شرق» می‌گوید: اگر فرد تبعه خارجی است، باید با این عنوان شناسایی و کارت اقامت دریافت کند و اگر ایرانی است، باید شناسنامه داشته باشد. نمی‌توان پذیرفت کسی

لزوم بازنگری در سن حضانت دختران

ایمان دمیری

قاضی خانواده

مواد ۱۱۶۸ تا ۱۱۷۹ قانون مدنی تحت عنوان «در نگاهداری و تربیت اطفال» اختصاص به حقوق و تکالیف والدین در برابر فرزندان دارد. این مواد مسندن قانونی تعیین تکلیف دو مورد از مهم‌ترین امور مربوط به فرزندان یعنی «حضانت و نگهداری» و «ملاقات» فرزندان هستند. به‌این‌ترتیب دادگاه‌ها با استناد به این مواد، تکلیف حضانت و ملاقات فرزندان را روشن کرده و مانع بلا تکلیفی و رهاشدگی آنها می‌شوند. این مواد به‌ویژه در فرضی که والدین دچار اختلاف با یکدیگر هستند و حق نگهداری و ملاقات فرزند را ابزار لجبازی و انتقام‌جویی از یکدیگر قرار می‌دهند، بسیار مهم و تعیین‌کننده بوده و مانع سوءاستفاده والدین از فرزندان می‌شوند.

مراجع قانونی با استناد به این مواد از حقوق فرزندان در برابر والدین سهول‌انگار یا لجباز حمایت کرده و والدین را اجبار به انجام تکالیف قانونی می‌کنند.

در تمام این مواد برای اشاره به فرزندان از لفظ «طفل» استفاده شده است. اصطلاح شرعی/حقوقی «طفل» در برابر اصطلاح «بالغ» به کار می‌رود. مطابق تبصره یک ماده ۱۲۱۰ قانون مدنی (اصلاحی آزمایشی ۱۳۶۱، مصوب ۱۳۷۰) «سن بلوغ در پسر ۱۵ سال تمام قمری و در دختر ۹ سال تمام قمری

است» (همچنین مطابق ماده ۱۴۷ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲: «سن بلوغ، در دختران و پسران، به ترتیب ۹ و ۱۵ سال تمام قمری است»).

به‌این‌ترتیب مواد ۱۱۶۸ تا ۱۱۷۹ قانون مدنی تکلیف فرزندان پسر از نظر حضانت و نگهداری و ملاقات را تا سنی معقول و متعارف یعنی ۱۵سالگی تمام قمری روشن می‌کنند؛ اما همین مواد درباره فرزندان دختر با یک ایراد اساسی مواجه هستند و آن هم محدودبودن دایره شمول این مواد به دختران کمتر از ۹ سال تمام قمری است. در نتیجه دخترانی که به ۹سالگی تمام قمری می‌رسند، از محدوده پوشش‌های حمایتی مواد ۱۱۶۸ تا ۱۱۷۹ خارج شده و مراجع قانونی نیز برای حمایت از دختران بالای ۹ سال با خلا قانونی روبه‌رو هستند. ناگفته پیداست که در مقایسه با سن حمایتی پسران - یعنی ۱۵سالگی تمام قمری- ۹سالگی تمام قمری به‌هیچ‌وجه سن مناسبی برای پایان‌دادن به حمایت‌های قانونی از دختران نیست؛ به‌ویژه آنکه با توجه به واقعیت‌های جامعه امروزی، فرزندان دختر نه‌تنها به اندازه فرزندان پسر بلکه بسیار بیشتر از آنان نیازمند چتر حمایت قانون و مراجع قانونی هستند.

در نگاه نخست شاید چنین به نظر برسد که تغییر «سن حضانت» دختران مستلزم تغییر «سن بلوغ» دختران است و از آنجایی که تغییر سن بلوغ، موضوعی مذهبی و خارج از اختیارات قانون‌گذار است، در نتیجه تغییر سن حضانت دختران نیز موضوعی مذهبی بوده و خارج از اختیار قانون‌گذار و نیازمند اجتهاد فقهی است؛ اما این برداشت صحیح نیست.

در حقیقت قانون‌گذار معاصر در موارد متعدد بدون آنکه متعرض «سن بلوغ» شود، سنی متفاوت از سن بلوغ را مبنای اعمال نهادهای قانونی قرار داده است. مثال‌های زیر از مواردی هستند که قانون‌گذار بدون نیاز به تغییر

در ایران حضور داشته باشد و هویت نداشته باشد. این مثال ساده را من همیشه عنوان می‌کردم که چگونه از تردد یک موتورسیکلت فاقد پلاک به‌سرعت جلوگیری می‌شود. تعداد زیادی انسان در این کشور در حال زندگی هستند که اسناد هویتی ندارند! یا ضعف در نوع ارائه خدمات ما دیده می‌شود یا ضعف اطلاعاتی و شناختی ما از منطقه است که طی آن نمی‌توانیم یک تبعه خارجی را از شهروند ایرانی تشخیص دهیم.

علی اوسط‌هاشمی در بخش دیگری از صحبت‌هایش به پیشینه صادرنشدن شناسنامه در سیستان‌وبلوچستان اشاره می‌کند و می‌گوید: موضوع فاقدان شناسنامه در سیستان‌وبلوچستان داستانی طولانی دارد. این مسئله در استان سیستان‌وبلوچستان به دلیل بافت خاص قومیتی و مذهبی آن وجود داشت و تا سال‌ها هم به‌عنوان یک چالش شناخته نمی‌شد تا اینکه ماجرای پرداخت یارانه‌ها در کشور به مرحله اجرا درآمد. در واقع تا پیش از اینکه

سن بلوغ، سن دیگری را مبنای عمل قرار داده است:

۱. تعیین ۱۳سالگی (و نه سن بلوغ) به‌عنوان سن مجاز ازدواج دختران. به موجب ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی اصلاحی سال ۱۳۷۹: «عقد نکاح دختر قبل از رسیدن به سن ۱۳ سال تمام شمسی... منوط است به اذن ولی، به شرط رعایت مصلحت با تشخیص دادگاه صالح».
۲. رای وحدت‌رویه شماره ۳۰ مورخ ۱۳۶۴/۱/۰۳ که به موجب آن رسیدن دختران به ۹ سالگی قمری را دلیل رشد و مجوز دخالت مستقل آنان در امور مالی ندانسته است، بلکه دخالت آنان در امور مالی را مستند به تبصره ۲ ماده ۱۲۱۰ مستلزم اثبات رشد دانسته است؛ به‌این‌ترتیب درحال‌حاضر در عمل «سن مجاز دختران برای دخالت مستقل در امور مالی»، «۱۸سالگی تمام شمسی» است و مراجع دولتی برای انجام امور مالی دختر زیر ۱۸ سال، از او حکم رشد دادگاه مطالبه می‌کنند. همچنان که از دختر بالای ۱۸ سال حکم رشدی مطالبه نمی‌شود.

۳. مواد ۸۸ و ۸۹ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ درباره جرائم تعزیری، نظام مجازات کاملاً متفاوتی درباره اشخاص زیر ۱۸ سال بنا نهاده‌اند. به‌این‌ترتیب بسته به اینکه مرتکب جرم تعزیری اعم از دختر و پسر کمتر از ۱۸ سال داشته باشد یا بیش از ۱۸ سال، نظام کیفری کاملاً متفاوتی درباره او اعمال می‌شود.

۴. به موجب ماده ماده ۹۱ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ «در جرائم موجب حد یا قصاص هرگاه افراد بالغ کمتر از ۱۸ سال، ماهیت جرم انجام‌شده یا حرمت آن را درک نکنند یا در رشد و کمال عقل آنان شبهه وجود داشته باشد، حسب مورد با توجه به سن آنها... مجازاتی متفاوت از مجازات

یک دولت در ایران تصمیم بگیرد یارانه‌ای را به صورت نقدی به شهروندان ایرانی پرداخت کند، شناسنامه برای اهالی مناطق دوردست و محروم ایران چندان موضوعیتی نداشت. این منطقه بیش از شش هزار روستا دارد که اغلب در فاصله طولانی از هم قرار دارند و ارتباط آنها با نواحی شهری هم تا مدت‌ها پررنگ و به‌روز نبوده و برای همین اموراتی که اهمیت‌داشتن شناسنامه را برجسته می‌کرده، برای آنها تعریف نشده بوده است. ازدواج‌های آنها هم اغلب به صورت قانونی ثبت نمی‌شده و تنها مبنای شرعی داشته است. برای همین وقتی شناسنامه برای آنها چندان مهم نبوده، در صدر نیازهای اولیه‌شان برای برآورده‌کردن نبوده است؛ ازاین‌رو آنها خودشان را از این حق محروم کرده بودند.

استاندار اسبق سیستان‌وبلوچستان در بخش پایانی صحبت‌هایش می‌گوید: «وقتی موضوع پرداخت یارانه‌ها به میان آمد، دیگر موضوع مردم محروم از این حق هم

مطرح شد و مورد توجه رسانه‌ها و افکار عمومی قرار گرفت. از سوی دیگر قرابت‌های آنها با کشورهای همسایه به دلیل نزدیکی مرزی هم به پیچیده‌شدن وضعیت کمک کرد.

به هر حال آنها روابط اجتماعی قوی با افغانستان و پاکستان دارند و ازدواج‌های زیادی در این میان انجام شده است که می‌تواند صورت‌مسئله را پیچیده‌تر کند؛ از این‌رو تمیز شهروند ایرانی از غیر ایرانی در سال‌های اولیه به‌میان‌آمدن این مسئله کمی پیچیده شده بود. با این حال اکنون می‌دانیم که با پیشرفت‌های تکنولوژیک و علمی این مسئله قابل تدبیر و مدیریت است و با انواع آزمایش‌هایی می‌توان موضوع را تشخیص داد و ابهامات را از میان برداشت».

به هر روی اتفاق رخ‌داده در سیستان‌وبلوچستان همچنان با سؤال‌هایی در سطح افکار عمومی مواجه است که به نظر می‌رسد هنوز به پاسخ نرسیده‌اند.

افراد بالای ۱۸ سال اعمال می‌شود. ابداع اصطلاح «بالغ کمتر از ۱۸ سال» به‌خوبی اراده قانون‌گذار برای تعیین سنی متفاوت از سن بلوغ برای اعمال نهاد قانونی مربوطه -بدون تعرض به سن بلوغ- را نشان می‌دهد.

۵. به موجب تبصره ۱ ماده ۲۸۵ قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۴: «تحقیقات مقدماتی همه جرائم افراد زیر ۱۵ سال به‌طور مستقیم در دادگاه اطفال و نوجوانان به عمل می‌آید و دادگاه یادشده همه وظایفی را که طبق قانون بر عهده ضابطان دادگستری و دادسرا است، انجام می‌دهد»؛ بنابراین از نظر آیین دادرسی کیفری نیز سن رسیدگی به جرائم دختران (و پسران)، ۱۵سالگی (تمام شمسی) است، نه سن بلوغ.

۶. به موجب ماده ۲ قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ «تمام افرادی که به سن ۱۸ سال تمام شمسی نرسیده‌اند، مشمول این قانون هستند». در این قانون نیز اعتنایی به «سن بلوغ» نشده است.

بنابراین و به‌عنوان نتیجه:

الف: ۹سالگی تمام قمری به‌هیچ‌وجه سن مناسبی برای پایان حضانت و در نتیجه پایان حمایت‌های قانونی از فرزندان دختر نیست.

ب: قانون‌گذار برای تغییر «سن حضانت» احتیاجی به تغییر «سن بلوغ» و درگیرشدن با خط قرمزهای مذهبی/فقهی ندارد و همان‌گونه که برای ازدواج، انجام امور مالی، مسئولیت جزایی، آیین دادرسی کیفری، گذرنامه، شرکت در انتخابات و... سن‌هایی متفاوت از سن بلوغ را مبنای عمل قرار داده است، می‌تواند و باید برای «حضانت و نگهداری» و «ملاقات» دختران نیز سنی متفاوت از سن بلوغ را -که با واقعیات و نیازهای امروزی جامعه مناسبت داشته باشد- مبنای عمل قرار دهد.

◆ سودوکو سخت ۳۶۹۲

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

◆ سودوکو ساده ۳۶۹۲

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عده‌های بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۳	۴	۷	۶	۸	۵	۱	۹	۲
۸	۹	۱	۷	۳	۵	۴	۶	۲
۵	۶	۹	۳	۱	۸	۲	۷	۴
۱	۳	۸	۵	۲	۷	۹	۴	۶
۹	۶	۳	۴	۱	۸	۷	۵	۲
۷	۸	۵	۲	۳	۶	۹	۱	۴
۲	۱	۴	۵	۹	۷	۶	۳	۸

۶	۳	۹	۸	۴	۱	۲	۵	۷
۷	۲	۵	۹	۳	۶	۸	۱	۴
۸	۴	۱	۲	۷	۵	۹	۳	۶
۹	۵	۴	۷	۱	۸	۶	۳	۱
۳	۱	۷	۶	۳	۸	۵	۲	۹
۲	۶	۸	۵	۹	۴	۱	۷	۳
۱	۷	۳	۴	۵	۹	۶	۲	۸
۵	۹	۲	۸	۱	۶	۷	۳	۹
۴	۸	۶	۱	۲	۷	۳	۹	۵

◆ حل جدول ۴۶۹۵

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	۵	۳	۱۱	۱۰	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۱
۲	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲
۳	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵
۵	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴
۶	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳
۷	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲
۸	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱
۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵
۱۰	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴
۱۱	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳
۱۲	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲
۱۳	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱
۱۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵
۱۵	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴	۳	۲	۱	۵	۴

◆ جدول ۴۶۹۶ طرح: بیژن گورانی

افقی:

۱- برداشت شخصی از مفاهیم- روغن نخل- مردار ۲- مهم‌ترین محصول کشاورزی عراق- خوشبوکننده شیرینی- شادی و سرزندگی ۳- مجموع کارکنان یک اداره- چشم‌پوشی ۴- نشانه جمع فارسی- کوهی مشرف به سهندج- یاقوت سرخ ۵- عریضه‌نویس- پیش‌امضا- محنت ۶- جزیره‌ای در شمال بندر بوشهر- سالاد خوش‌مزه لبنانی- التزام ۷- باز شیمیایی- تبسم- حرف گزینش ۸- خاکستر- راه باریک و سرپوشیده- انبار گندم ۹- ترمز چارپا- شنونده- سکوی شیرجه ۱۰- آینده- دعای بد- کشتی جنگی ۱۱- از مشتقات نفت- بچه کنجکاو و پرتحرک- گیاهی خودرو با مصرف دارویی ۱۲- نام اصلی پروین اعتصامی- وقت و موقع- نوعی بالابوش ۱۳- کشور آفریقای در همسایگی تانزانیا- شهری در فلسطین ۱۴- روشنی تصویر- اندازه متوسط در پوشاک- همیشگی ۱۵- دشمن سرسخت- داد و فریاد- از آثار طبیعی و باستانی جزیره هرمز

عمودی:

۱- برادر عرب- خواهر- دیده‌بان ۲- بیماری که بدون بستری‌شدن در بیمارستان معالجه شود- پیشروان طریقت- مخالف ۳- از نام‌های خرما در مراحل رشد- دوستان نزدیک- اخمو ۴- مخالف- دانش ذاتی- شعر مراسم سوگواری ۵- گیاهی- حواری خان ۶- سزاوارتر- قلعه- هدایت‌کننده ۷- از حروف الفبا- انبار اجناس و غلات- سیگار قدیمی ایرانی- جای خوشگذرانی ۸- از چهره‌های ماندگار خوشنویسی ایران و دارای نشان درجه یک